CHERNIVTSI
LAW SCHOOL

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Юридичний факультет

Кафедра міжнародного права та порівняльного правознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету
____проф. Віталій ГОРДЄЄВ
«28» серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
вибіркова навчальна дисципліна

Освітньо-професійна програма: «Міжнародне право»
Спеціальність: D9 Міжнародне право
Галузь знань: D Бізнес, адміністрування та право
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Юридичний факультет
Мова навчання: українська

Чернівці, 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Правове регулювання міжнародної туристичної діяльності» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародне право» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю D9 Міжнародне право галузі знань D Бізнес, адміністрування та право.

Розробник:

Руденко Оксана Валеріївна, *доцент, кандидат юридичних наук, доцент*

Викладач, що забезпечує читання даної дисципліни

Руденко Оксана Валеріївна, *доцент, кандидат юридичних наук, доцент*

Затверджено на засіданні кафедри Міжнародного права та порівняльного правознавства
Протокол № 1 від «27» серпня 2026 року

В.о. завідувача кафедри
міжнародного права
та порівняльного правознавства _____ **д.ю.н., проф. Світлана КАРВАЦЬКА**

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету
Протокол № 1 від «28» серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії _____ **PhD. ас. Лаура БЗОВА**

Метою вибіркового освітнього компонента «Правове регулювання міжнародної туристичної діяльності» є теоретичне з'ясування основних концепцій юридичної природи туризму; оволодіння студентами знаннями про правове регулювання туристичної діяльності, що включає класифікацію та характеристику нормативно-правових актів, які регламентують діяльність в сфері туризму, правовий режим міжнародної туристської діяльності, правове регулювання підприємницької діяльності в галузі туризму, в тому числі правовий статус державних органів з регулювання туризму в Україні, правові аспекти захисту прав суб'єктів туристської діяльності, а також питання юридичної відповідальності за порушення у сфері підприємницької діяльності; формування системи знань про національні та міжнародні правові засади здійснення туристичної діяльності, а також практичних умінь застосовувати нормативно-правові акти у сфері міжнародного туризму, визначати права, обов'язки та відповідальність учасників туристичного ринку, здійснювати правовий супровід туристичних послуг, аналізувати та застосовувати положення договорів у сфері туризму, оцінювати правові ризики та забезпечувати захист прав і законних інтересів туристів та суб'єктів туристичної діяльності.

Вивчення дисципліни надає здобувачам можливість поглибити правову компетентність у сфері міжнародного туризму, набути практичних навичок застосування українського та міжнародного законодавства, краще орієнтуватися у правових аспектах організації туристичних подорожей і надання туристичних послуг, виявляти та мінімізувати правові ризики, що сприяє підвищенню професійної підготовки та конкурентоспроможності фахівців у сфері туризму і гостинності.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Правове регулювання міжнародної туристичної діяльності» є:

- глибоко і всебічно дослідити сутність і структуру туризмології;
- вивчити історію туризмології в контексті історії туризму;
- опанувати науку туризмологію у структурі туризмознавства;
- дослідити основні концепти туризмології;
- розглянути туризм як об'єкт теорії;
- проаналізувати теоретико-методологічні складові туризмології.
- опанувати предмет і основні принципи інституту міжнародного туристського права;
- проаналізувати джерела правового регулювання туристичної діяльності;
- розглянути договори та контракти у сфері туристичної діяльності;

освоїти особливості цивільно-правової відповідальності суб'єктів туристичної діяльності та порядок розгляду спорів у випадку порушення контракту в галузі туризму

Пререквізити. Навчальна дисципліна «Правове регулювання міжнародної туристичної діяльності» взаємопов'язана з навчальними дисциплінами: «Правознавство», «Основи туризмознавства», «Організація туристичної діяльності», «Міжнародний туризм», «Економіка туризму», «Менеджмент туризму», «Маркетинг у туризмі», «Географія туризму», «Організація та технологія туристичного обслуговування», «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародне публічне право», «Міжнародне приватне право».

Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач володітиме наступними компетентностями, що закріплені в Освітній програмі «Міжнародне право» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 293 Міжнародне право:

Загальні компетентності

ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність розробляти проєкти та управляти ними.

ЗК 6. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність засвоювати і реалізовувати наукові та культурні досягнення світової цивілізації з поважним ставленням до різних культур, релігій, прав народів і людини, ідеї збереження миру.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК 2. Здатність самостійно забезпечувати юридичне представництво інтересів клієнта та організовувати надання юридичних послуг.

СК 3. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі міжнародного права у широких або мультидисциплінарних контекстах.

СК 5. Здатність готувати проєкти національних та міжнародних правових актів, надавати пропозиції з імплементації міжнародних стандартів у національне законодавство, приведення норм вітчизняного законодавства у відповідність до норм міжнародного права.

СК 12. Уміння взаємодіяти з фахівцями відповідних галузей при підборі засобів мінімізації міжнародно-правових ризиків.

СК 13. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, міжнародних універсальних і регіональних інституційних механізмів захисту прав людини; уміння застосовувати правові механізми захисту прав людини в національних і міжнародних судових органах.

Результати навчання

РН 1. Виявляти, аналізувати та пропонувати шляхи вирішення різноаспектних проблем міжнародно-правового та національно-правового змісту.

РН 3. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення питань професійної діяльності, результатів досліджень та інновацій, пошуку та аналізу відповідної інформації.

РН 4. Розуміти міжнародно-правову ситуацію прогнозувати її розвиток фахово і критично оцінювати події та явища зі сфери міжнародних відносин та світової політики використовуючи юридичний інструментарій.

РН 7. Ухвалювати обґрунтовані рішення, у тому числі за умов невизначеності, генерувати та оцінювати альтернативи, усвідомлювати наслідки цих рішень для різних суб'єктів національного і міжнародного права.

РН 12. Мати лідерські навички, вміти адаптуватись до нових викликів та загроз у сфері міжнародного й національного права, брати відповідальність за ухвалені рішення.

РН 19. Застосовуючи знання про особливості правового регулювання приватних відносин з іноземним елементом на міжнародно-правовому та національному рівнях, захищати інтереси приватних осіб в усіх державних установах України та зарубіжних країн.

У результаті вивчення дисципліни «Правове регулювання міжнародної туристичної діяльності» студент повинен:

а) знати:

- поняття, зміст і предмет міжнародного туристичного права.
- сутність міжнародного туризму та роль міжнародних організацій у сфері туризму;
- особливості міжнародного туристичного права як галузі міжнародного права, його зміст, предмет і суб'єктів;
- основні принципи міжнародного туристського права;
- джерела міжнародного туристичного права, їх специфіку;
- значення уніфікації норм міжнародного туристичного права;
- правовий статус туриста і міжнародного мандрівника;
- визначення понять туризму, туриста, тимчасового відвідувача, екскурсанта і мандрівника;
- особливості туристської поїздки і туристської подорожі;
- правові форми туризму і подорожей в міжнародному спілкуванні;
- основні риси міжнародного туризму.

б) вміти:

- оперувати понятійно-категорійним апаратом міжнародного туристського права і туризмології;
- здійснювати аналіз джерел міжнародного туристського права;
- формулювати висновки та узагальнення на основі джерел міжнародного туристського права;
- організовувати власну науково-дослідницьку діяльність у сфері туризмології;
- застосовувати механізми міжнародного туристського права;
- методично грамотно працювати з текстами наукових та статистичних джерел у сфері туризмології;
- доцільно використовувати категоріально-понятєвий апарат навчальної дисципліни;
- володіти поняттями та засобами міжнародного туристського права.

в) розуміти:

- поняття, сутність та основні характеристики туризмології;
- принципи міжнародного туристського права;
- методи міжнародного туристського права;
- основні джерела міжнародного туристського права;
- концепцію, завдання та структуру міжнародного туристського права;
- поняття та класифікацію туризму;
- суб’єктів туристичної діяльності;
- еволюцію становлення норм міжнародного туристського права;
- інститути міжнародного туристського права;
- міжнародні організації у сфері туризму;
- сутність і характеристику міжнародного туристського права;
- види міжнародного туризму;
- економічні та соціальні причини міжнародного туризму;
- фактори міжнародного туризму.

Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3,0	90	14	14	-	-	62	-	залік
Заочна	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекц.	практ.	лаб.	інд.	срс		лекц.	практ.	лаб.	інд.	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Поняття, особливості та правовий режим міжнародного туризму												
Тема 1. Концептуальні засади та еволюція теорії туризму − туризмології як соціогуманітарної науки	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Предмет і основні принципи інституту міжнародного туристського права	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Джерела правового регулювання туристичної діяльності	8	1	1	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Правовий режим міжнародного туризму	8	1	1	-	-	6						
Тема 5. Договори та контракти у												

сфері туристичної діяльності												
Разом за ЗМ1	45	7	7	-	-	31	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Міжнародно-правове забезпечення туризму та міжнародних подорожей												
Тема 6. Організаційно-правове забезпечення туризму та міжнародних подорожей	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Спрощення формальностей у сфері туризму і міжнародних подорожей	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Правове регулювання транспортних послуг в туризмі та міжнародних подорожах	8	1	1	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Особливості цивільно-правової відповідальності суб'єктів туристичної діяльності та порядок розгляду спорів у випадку порушення контракту в галузі туризму	8	1	1	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 10. Міжнародно-правові форми координації діяльності держав у сфері туризму і подорожей	8	1	1	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Разом за ЗМ 2	45	7	7	-	-	31	-	-	-	-	-	-
Усього годин	**90**	**14**	**14**	**-**	**-**	**62**	-	-	-	-	-	-

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
1	**Тема 1. Концептуальні засади та еволюція теорії туризму − туризмології як соціогуманітарної науки** 1. Сутність і структура туризмології.

	2. Історія туризмології в контексті історії туризму. 3. Туризмологія у структурі туризмознавства. 4. Туризмологія як наука. 5. Основні концепти туризмології. 6. Туризм як об’єкт теорії. 7. Теоретико-методологічні складові туризмології. 8. Філософія туризму. 9. Географія туризму. 10. Соціологія туризму. 11. Культурологія туризму. 12. Психологія та етика туризму. 13. Педагогіка туризму. 14. Праксеологія туризму.
2	**Тема 2. Предмет і основні принципи інституту міжнародного туристського права** 1. Поняття, зміст і предмет міжнародного туристського права. 2. Туризм як невід'ємна частина всеосяжної системи миру і міжнародної безпеки. 3. Міжнародний туризм і міжнародні організації. 4. Туризм як форма міжнародних економічних відносин. 5. Міжнародне туристське право як галузь міжнародного права, його зміст, предмет і суб'єкти. 6. Основні принципи міжнародного туристського права. 7. Право кожної людини на відпочинок і дозвілля. 8. Свобода пересування та відсутність дискримінації. 9. Сприяння зростанню внутрішнього і міжнародного туризму. 10. Сприяння доступу туристів - громадян своїх країн і іноземців - до суспільного надбання відвідуваних місць. 11. Сприяння поведінки туристів взаєморозумінню і дружнім відносинам між народами як на національному, так і на міжнародному рівні. 12. Вільний доступ як усередині, так і за межами своїх країн до місць і окремих районів туристського інтересу. 13. Свобода пересування з урахуванням існуючих правил і обмежень.
3	**Тема 3. Джерела правового регулювання туристичної діяльності** 1. Джерела міжнародного туристичного права, їх специфіка. 2. Уніфікація норм міжнародного туристичного права. 3. Уніфіковані матеріальні норми в регулюванні міжнародних туристичних відносин. 4. Внесок Міжнародного інституту з уніфікації приватного права (УНІДРУА), Всесвітньої Федерації асоціацій турагентств (УФТАА) і Міжнародної готельної асоціації (МГА) та інших міжнародних туристських організацій в уніфікацію правового регулювання міжнародних туристичних відносин. 5. Регіональні міжнародні договори в галузі туризму. 6. Рада з туризму країн СНД. 7. Основні принципи співпраці держав-учасниць СНД в галузі туризму.
4	**Тема 4. Правовий режим міжнародного туризму** 1. Правове становище іноземців при міжнародному пересуванні. 2. Категорії іноземців. 3. Визначення іноземців та осіб без громадянства за внутрішнім правом. 4. Національний режим, режим найбільшого сприяння і спеціальний режим, який встановлюється іноземцям. 5. Правовий статус туриста і міжнародного мандрівника.

	6. Визначення понять туризму, туриста, тимчасового відвідувача, екскурсанта і мандрівника. 7. Туристська поїздка і туристське подорож. 8. Правові форми туризму і подорожей в міжнародному спілкуванні. 9. Основні риси міжнародного туризму.
5	**Тема 5. Договори та контракти у сфері туристичної діяльності** 1. Багатосторонні міжнародні договори у сфері туризму і міжнародних подорожей. 2. Міжнародна Конвенція 1970 р. про контракт на подорож. 3. Міжнародна конвенція по контрактам між власниками готельних підприємств і Бюро подорожей 1981 р. 4. Міжнародна конвенція 1973 р. щодо спрощення та гармонізації (узгодження) митних процедур (Конвенція Кіото). 5. Двосторонні договори в галузі туризму. 6. Види регулюючих туризм двосторонніх угод. 7. Зміст і особливості двосторонніх угод. 8. Види контрактів у сфері туризму і міжнародних подорожей. 9. Види послуг і товарів туристського попиту. 10. Основні умови контрактів про надання туристичних послуг. 11. Договір про туристичне обслуговування.
6	**Тема 6. Організаційно-правове забезпечення туризму та міжнародних подорожей** 1. Класифікація туризму. 2. Види туризму і подорожей: курортний туризм; рекреаційний туризм; науковий або конгресовий туризм; діловий або комерційний туризм; релігійний туризм; етнічний туризм. 3. Організований і неорганізований туризм. 4. Інклюзів-тур і пекідж-тур. 5. Правовий статус туристських агентств і туристичних агентів. 6. Функції і роль агента подорожей і туризму. 7. Торгова марка в туризмі.
7	**Тема 7. Спрощення формальностей у сфері туризму і міжнародних подорожей** 1. Спрощення туристських формальностей і лібералізація туризму. 2. Документи міжнародних організацій з питань спрощення туристських формальностей, що стосуються окремих категорій мандрівників і туристів, видів транспорту або типів туристських угод (контрактів): 3. Чиказька конвенція про міжнародну цивільну авіацію (1944), 4. Конвенція по сприянню міжнародному морському транспорту Міжнародної морської організації (1965), 5. Конвенція Кіото Ради митного співробітництва (1973), 6. Міжнародні медичні правила Всесвітньої організації охорони здоров'я (1951) 7. Документи, прийняті під егідою Міжнародної організації праці, що стосуються оплачуваних відпусток, 8. Заключний акт Конференції з безпеки і співробітництва в Європі (Гельсінкі, 1975), 9. Єдиний європейський акт (1987), проект Будапештської конвенції щодо спрощення туристських подорожей, поїздок і перебувань. 10. Страхування міжнародних туристичних послуг. 11. Страхування туриста і його майна, страхування ризику туристських фірм і агентств.

8	**Тема 8. Правове регулювання транспортних послуг в туризмі та міжнародних подорожах** 1. Правове регулювання перевезень туристів повітряним транспортом. 2. Поняття договору повітряного перевезення. 3. Зобов'язання авіаперевізника і пасажира (вантажовідправника). 4. Конвенції з уніфікації деяких правил повітряних перевезень пасажирів і вантажів, що стосуються міжнародних повітряних перевезень 5. Правове регулювання послуг морського транспорту в сфері туризму і міжнародних подорожей між районами держав. 6. Поняття торгового судноплавства. 7. Нерегулярне (трампове) і регулярне (лінійне) морське торговельне судноплавство. 8. Регіональні, морські, міжнародні океанічні і каботажні морські шляхи. 9. Поняття фрахтування. 10. Види рейсового фрахтування: фрахтування судна на рейс, кругової рейс, послідовні односторонні рейси і за контрактом. 11. Правове регулювання перевезень туристів автотранспортом. 12. Визначення міжнародними конвенціями і угодами правового статусу автомагістралей (доріг класу A, B, C, E), правил користування дорожніми знаками і сигналами на автомагістралях, міжнародних стандартів дорожніх транспортних засобів і засобів для перевезення пасажирів, міжнародних форм водійських посвідчень і міжнародна страхова карта (зелена карта). 13. Правові форми реалізації послуг залізничного транспорту в сфері туризму і міжнародних подорожей.
9	**Тема 9. Особливості цивільно-правової відповідальності суб'єктів туристичної діяльності та порядок розгляду спорів у випадку порушення контракту в галузі туризму** 1. Відповідальність держав і санкції до них за порушення міжнародних договорів і угод про туристський обмін. 2. Принцип добросовісного виконання міжнародних зобов'язань. 3. Матеріальна відповідальність у випадках, коли шкода, заподіяна порушенням, піддається реальному вартісному вираженню. 4. Відповідальність за міжнародно-неправомірні дії своїх органів *«ultra vires»* (поза межами їх компетенції). 5. Судовий порядок розгляду позовів щодо порушення умов туристського договору або контракту на міжнародну подорож у відповідності з умовами Міжнародної конвенції про контракт на подорож 1970 р. 6. Арбітражний розгляд спорів у сфері туристичної інфраструктури. Міжнародний арбітраж як засіб мирного врегулювання суперечок. Його визначення в міжнародному праві. 7. Відповідальність національних туристських адміністрацій за шкоду, завдану туристу або мандрівнику в процесі реалізації туру або контракту на подорож. Принцип відповідальності юридичної особи за своїми зобов'язаннями належним йому майном, на яке може бути звернено стягнення. Об'єкт стягнення за претензіями. 8. Відповідальність суб'єктів туристичної діяльності.
10	**Тема 10. Міжнародно-правові форми координації діяльності держав у сфері туризму і подорожей** 1. Організація Об'єднаних Націй − координатор діяльності держав і національних туристських адміністрацій в галузі туризму і міжнародних подорожей.

	2. Рекомендації Римської конференції ООН по туризму і міжнародним подорожам 1963 р. 3. Спрощення митних формальностей, що стосуються: паспортів, віз, інших формальностей і контролю, митниці, процедур ввезення, вивезення та обміну валюти. 4. Всесвітня туристична організація (ВТО). 5. Цілі і завдання, структура. 6. Фінансування, робоча програма і оперативна діяльність. 7. Регіональні об'єднання та спілки в області туризму та міжнародних подорожей.

Тематика практичних занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
1	**Тема 1. Концептуальні засади та еволюція теорії туризму − туризмології як соціогуманітарної науки** 1. Сутність і структура туризмології. 2. Історія туризмології в контексті історії туризму. 3. Туризмологія у структурі туризмознавства. 4. Туризмологія як наука. 5. Основні концепти туризмології. 6. Туризм як об’єкт теорії. 7. Теоретико-методологічні складові туризмології. 8. Філософія туризму. 9. Географія туризму. 10. Соціологія туризму. 11. Культурологія туризму. 12. Психологія та етика туризму. 13. Педагогіка туризму. 14. Праксеологія туризму.
2	**Тема 2. Предмет і основні принципи інституту міжнародного туристського права** 1. Поняття, зміст і предмет міжнародного туристського права. 2. Туризм як невід'ємна частина всеосяжної системи миру і міжнародної безпеки. 3. Міжнародний туризм і міжнародні організації. 4. Туризм як форма міжнародних економічних відносин. 5. Міжнародне туристське право як галузь міжнародного права, його зміст, предмет і суб'єкти. 6. Основні принципи міжнародного туристського права. 7. Право кожної людини на відпочинок і дозвілля. 8. Свобода пересування та відсутність дискримінації. 9. Сприяння зростанню внутрішнього і міжнародного туризму. 10. Сприяння доступу туристів - громадян своїх країн і іноземців - до суспільного надбання відвідуваних місць. 11. Сприяння поведінки туристів взаєморозумінню і дружнім відносинам між народами як на національному, так і на міжнародному рівні. 12. Вільний доступ як усередині, так і за межами своїх країн до місць і окремих районів туристського інтересу. 13. Свобода пересування з урахуванням існуючих правил і обмежень.
3	**Тема 3. Джерела правового регулювання туристичної діяльності**

	1. Джерела міжнародного туристичного права, їх специфіка. 2. Уніфікація норм міжнародного туристичного права. 3. Уніфіковані матеріальні норми в регулюванні міжнародних туристичних відносин. 4. Внесок Міжнародного інституту з уніфікації приватного права (УНІДРУА), Всесвітньої Федерації асоціацій турагентств (УФТАА) і Міжнародної готельної асоціації (МГА) та інших міжнародних туристських організацій в уніфікацію правового регулювання міжнародних туристичних відносин. 5. Регіональні міжнародні договори в галузі туризму. 6. Рада з туризму країн СНД. 7. Основні принципи співпраці держав-учасниць СНД в галузі туризму.
4	**Тема 4. Правовий режим міжнародного туризму** 1. Правове становище іноземців при міжнародному пересуванні. 2. Категорії іноземців. 3. Визначення іноземців та осіб без громадянства за внутрішнім правом. 4. Національний режим, режим найбільшого сприяння і спеціальний режим, який встановлюється іноземцям. 5. Правовий статус туриста і міжнародного мандрівника. 6. Визначення понять туризму, туриста, тимчасового відвідувача, екскурсанта і мандрівника. 7. Туристська поїздка і туристське подорож. 8. Правові форми туризму і подорожей в міжнародному спілкуванні. 9. Основні риси міжнародного туризму.
5	**Тема 5. Договори та контракти у сфері туристичної діяльності** 1. Багатосторонні міжнародні договори у сфері туризму і міжнародних подорожей. 2. Міжнародна Конвенція 1970 р. про контракт на подорож. 3. Міжнародна конвенція по контрактам між власниками готельних підприємств і Бюро подорожей 1981 р. 4. Міжнародна конвенція 1973 р. щодо спрощення та гармонізації (узгодження) митних процедур (Конвенція Кіото). 5. Двосторонні договори в галузі туризму. 6. Види регулюючих туризм двосторонніх угод. 7. Зміст і особливості двосторонніх угод. 8. Види контрактів у сфері туризму і міжнародних подорожей. 9. Види послуг і товарів туристського попиту. 10. Основні умови контрактів про надання туристичних послуг. 11. Договір про туристичне обслуговування.
6	**Тема 6. Організаційно-правове забезпечення туризму та міжнародних подорожей** 1. Класифікація туризму. 2. Види туризму і подорожей: курортний туризм; рекреаційний туризм; науковий або конгресовий туризм; діловий або комерційний туризм; релігійний туризм; етнічний туризм. 3. Організований і неорганізований туризм. 4. Інклюзів-тур і пекідж-тур. 5. Правовий статус туристських агентств і туристичних агентів. 6. Функції і роль агента подорожей і туризму. 7. Торгова марка в туризмі.
7	**Тема 7. Спрощення формальностей у сфері туризму і міжнародних подорожей** 1. Спрощення туристських формальностей і лібералізація туризму.

	2. Документи міжнародних організацій з питань спрощення туристських формальностей, що стосуються окремих категорій мандрівників і туристів, видів транспорту або типів туристських угод (контрактів): 3. Чиказька конвенція про міжнародну цивільну авіацію (1944), 4. Конвенція по сприянню міжнародному морському транспорту Міжнародної морської організації (1965), 5. Конвенція Кіото Ради митного співробітництва (1973), 6. Міжнародні медичні правила Всесвітньої організації охорони здоров'я (1951) 7. Документи, прийняті під егідою Міжнародної організації праці, що стосуються оплачуваних відпусток, 8. Заключний акт Конференції з безпеки і співробітництва в Європі (Гельсінкі, 1975), 9. Єдиний європейський акт (1987), проект Будапештської конвенції щодо спрощення туристських подорожей, поїздок і перебувань. 10. Страхування міжнародних туристичних послуг. 11. Страхування туриста і його майна, страхування ризику туристських фірм і агентств.
8	**Тема 8. Правове регулювання транспортних послуг в туризмі та міжнародних подорожах** 1. Правове регулювання перевезень туристів повітряним транспортом. 2. Поняття договору повітряного перевезення. 3. Зобов'язання авіаперевізника і пасажира (вантажовідправника). 4. Конвенції з уніфікації деяких правил повітряних перевезень пасажирів і вантажів, що стосуються міжнародних повітряних перевезень 5. Правове регулювання послуг морського транспорту в сфері туризму і міжнародних подорожей між районами держав. 6. Поняття торгового судноплавства. 7. Нерегулярне (трампове) і регулярне (лінійне) морське торговельне судноплавство. 8. Регіональні, морські, міжнародні океанічні і каботажні морські шляхи. 9. Поняття фрахтування. 10. Види рейсового фрахтування: фрахтування судна на рейс, кругової рейс, послідовні односторонні рейси і за контрактом. 11. Правове регулювання перевезень туристів автотранспортом. 12. Визначення міжнародними конвенціями і угодами правового статусу автомагістралей (доріг класу А, В, С, Е), правил користування дорожніми знаками і сигналами на автомагістралях, міжнародних стандартів дорожніх транспортних засобів і засобів для перевезення пасажирів, міжнародних форм водійських посвідчень і міжнародна страхова карта (зелена карта). 13. Правові форми реалізації послуг залізничного транспорту в сфері туризму і міжнародних подорожей.
9	**Тема 9. Особливості цивільно-правової відповідальності суб'єктів туристичної діяльності та порядок розгляду спорів у випадку порушення контракту в галузі туризму** 1. Відповідальність держав і санкції до них за порушення міжнародних договорів і угод про туристський обмін. 2. Принцип добросовісного виконання міжнародних зобов'язань. 3. Матеріальна відповідальність у випадках, коли шкода, заподіяна порушенням, піддається реальному вартісному вираженню. 4. Відповідальність за міжнародно-неправомірні дії своїх органів *«ultra vires»*

	(поза межами їх компетенції). 5. Судовий порядок розгляду позовів щодо порушення умов туристського договору або контракту на міжнародну подорож у відповідності з умовами Міжнародної конвенції про контракт на подорож 1970 р. 6. Арбітражний розгляд спорів у сфері туристичної інфраструктури. Міжнародний арбітраж як засіб мирного врегулювання суперечок. Його визначення в міжнародному праві. 7. Відповідальність національних туристських адміністрацій за шкоду, завдану туристу або мандрівнику в процесі реалізації туру або контракту на подорож. Принцип відповідальності юридичної особи за своїми зобов'язаннями належним йому майном, на яке може бути звернено стягнення. Об'єкт стягнення за претензіями. 8. Відповідальність суб'єктів туристичної діяльності.
10	**Тема 10. Міжнародно-правові форми координації діяльності держав у сфері туризму і подорожей** 1. Організація Об'єднаних Націй − координатор діяльності держав і національних туристських адміністрацій в галузі туризму і міжнародних подорожей. 2. Рекомендації Римської конференції ООН по туризму і міжнародним подорожам 1963 р. 3. Спрощення митних формальностей, що стосуються: паспортів, віз, інших формальностей і контролю, митниці, процедур ввезення, вивезення та обміну валюти. 4. Всесвітня туристична організація (ВТО). 5. Цілі і завдання, структура. 6. Фінансування, робоча програма і оперативна діяльність. 7. Регіональні об'єднання та спілки в області туризму та міжнародних подорожей.

Завдання для самостійної роботи студентів

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом і виконується в поза аудиторний час, передбачений тематичним планом навчальної дисципліни.

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти повинні навчитися самостійно мислити, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опановувати практичні навички прийняття правових рішень. Відповіді на питання повинні бути законспектовані, їхнє викладення має бути стислим і чітким, обов'язковими є посилання на використані джерела.

Форма контролю самостійної роботи – перевірка конспекту або обговорення на семінарському занятті. Питання, відведені для самостійної роботи, виносяться на поточний, модульний і підсумковий семестровий контроль.

З метою самостійного визначення рівня засвоєння теоретичного матеріалу студентам пропонуються питання для самоконтролю набутих знань.

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	К-сть год.
1	Концептуальні засади та еволюція теорії туризму –	Розкрити сутність туризмології, охарактеризувати її предмет, об'єкт, мету, завдання та структурні компоненти.	7

	туризмології як соціогуманітарної науки	Простежити історичні етапи становлення й розвитку туризмології у взаємозв'язку з еволюцією туризму. Дослідити місце туризмології у структурі туризмознавства, з'ясувати її взаємозв'язки з іншими науковими напрямами. Обґрунтувати науковий статус туризмології, визначити її предметну сферу, основні функції та методи наукового пізнання. Вивчити основні концепти туризмології, розкрити їхній зміст і значення для формування теоретичних засад науки. Проаналізувати туризм як об'єкт теоретичного осмислення, визначити його сутнісні характеристики, функції та специфічні ознаки. Охарактеризувати теоретико-методологічні складові туризмології, з'ясувати їхню роль у формуванні цілісної системи наукових знань про туризм. Розглянути філософські засади туризму, осмислити його як соціокультурне явище та визначити основні філософські підходи до його вивчення. Дослідити географічні аспекти туризму, визначити просторові закономірності його розвитку та особливості територіальної організації туристичної діяльності. Проаналізувати соціологічні підходи до вивчення туризму, з'ясувати його роль у суспільних відносинах і соціальних процесах. Висвітлити культурологічні аспекти туризму, розкрити його значення у збереженні, популяризації та міжкультурному обміні культурними цінностями. Вивчити психологічні та етичні засади туристичної діяльності, визначити особливості мотивації туристів, туристичної поведінки та морально-етичних норм взаємодії в туристичному середовищі. Охарактеризувати педагогічні засади туризму, розкрити його освітній, виховний і розвивальний потенціал. Дослідити праксеологічні засади туризму, визначити принципи, закономірності та критерії ефективності практичної туристичної діяльності.	
2	Предмет і основні принципи інституту міжнародного туристичного права	Розкрити сутність, зміст і предмет міжнародного туристичного права, визначити його основні функції та особливості правового регулювання туристичних відносин. Дослідити роль туризму у формуванні всеосяжної системи миру та міжнародної безпеки, з'ясувати його значення для розвитку міжнародного	7

		співробітництва й добросусідських відносин між державами. Проаналізувати напрями взаємодії міжнародного туризму з діяльністю міжнародних організацій, визначити їхні повноваження та внесок у регулювання туристичної діяльності. Охарактеризувати міжнародний туризм як форму міжнародних економічних відносин, з'ясувати його вплив на розвиток світової економіки та міжнародної торгівлі. Визначити місце міжнародного туристського права в системі міжнародного права, розглянути його зміст, предмет регулювання, суб'єктний склад та особливості правовідносин. Вивчити основні принципи міжнародного туристського права, розкрити їхній зміст, правове значення та особливості практичного застосування. Розглянути право кожної людини на відпочинок і дозвілля як одну з фундаментальних засад міжнародного туристського права, з'ясувати механізми його правового забезпечення. Проаналізувати принципи свободи пересування та недискримінації у сфері міжнародного туризму, визначити особливості їх реалізації в сучасних міжнародно-правових відносинах. Обґрунтувати необхідність сприяння розвитку внутрішнього та міжнародного туризму, визначити основні правові й організаційні механізми підтримки туристичної діяльності. Дослідити правові засади забезпечення доступу туристів — громадян держави та іноземців — до суспільного надбання відвідуваних місць, з'ясувати умови й особливості реалізації цього права. Висвітлити роль поведінки туристів у формуванні взаєморозуміння та дружніх відносин між народами, визначити значення дотримання культурних, соціальних і правових норм на національному та міжнародному рівнях. Охарактеризувати принцип вільного доступу до місць і територій туристичного інтересу як у межах власної держави, так і за її кордонами, визначити правові передумови та особливості його реалізації. З'ясувати особливості реалізації свободи пересування туристів з урахуванням чинних міжнародно-правових норм, національного законодавства, установлених правил і передбачених законом обмежень.	
3	Джерела правового регулювання	Вивчити основні джерела міжнародного туристичного права, розкрити їхній зміст,	7

	туристичної діяльності	особливості та специфіку застосування у сфері міжнародних туристичних відносин. Дослідити процеси уніфікації норм міжнародного туристичного права, визначити їхню мету, основні напрями та значення для гармонізації міжнародно-правового регулювання туризму. Проаналізувати особливості застосування уніфікованих матеріальних норм у регулюванні міжнародних туристичних відносин, з'ясувати їхню роль у забезпеченні прав та обов'язків учасників туристичної діяльності. Охарактеризувати внесок Міжнародного інституту з уніфікації приватного права (УНІДРУА), Всесвітньої федерації асоціацій туристичних агентств (УФТАА), Міжнародної готельної асоціації (МГА) та інших міжнародних туристичних організацій у процес уніфікації правового регулювання міжнародних туристичних відносин. Розглянути регіональні міжнародні договори у сфері туризму, визначити їхні основні положення, правове значення та вплив на розвиток регіонального туристичного співробітництва. З'ясувати роль Ради з туризму країн СНД у координації міжнародного туристичного співробітництва, дослідити основні напрями та механізми її діяльності. Узагальнити основні принципи співпраці держав-учасниць СНД у галузі туризму, визначити особливості їх реалізації та значення для розвитку міждержавних туристичних відносин.	
4	Правовий режим міжнародного туризму	Дослідити особливості правового становища іноземців під час міжнародного пересування, визначити їхні основні права, обов'язки та правові гарантії. Охарактеризувати основні категорії іноземців, розкрити критерії їх класифікації та особливості правового статусу. З'ясувати особливості визначення правового статусу іноземців та осіб без громадянства відповідно до норм внутрішнього законодавства, проаналізувати основні законодавчі положення. Проаналізувати особливості застосування національного режиму, режиму найбільшого сприяння та спеціального режиму щодо іноземців, визначити відмінності між ними та умови їх реалізації. Розкрити правовий статус туриста та міжнародного мандрівника, визначити їхні права, обов'язки й особливості правового захисту. Опрацювати нормативно-правові підходи до визначення понять «туризм», «турист»,	7

		«тимчасовий відвідувач», «екскурсант» і «мандрівник», встановити спільні та відмінні ознаки зазначених категорій. Порівняти поняття туристської поїздки та туристської подорожі, з'ясувати їхні характерні особливості й правову специфіку. Розглянути правові форми туризму та подорожей у міжнародному спілкуванні, визначити особливості їх нормативно-правового регулювання. Визначити основні ознаки міжнародного туризму, дослідити його специфічні характеристики та відмінності від внутрішнього туризму.	
5	Договори та контракти у сфері туристичної діяльності	Дослідити систему багатосторонніх міжнародних договорів у сфері туризму та міжнародних подорожей, визначити їхнє правове значення й основні напрями регулювання туристичних відносин. Розглянути положення Міжнародної конвенції 1970 року про контракт на подорож, з'ясувати її основні положення та особливості правового регулювання договірних відносин у туристичній сфері. Проаналізувати зміст Міжнародної конвенції 1981 року про контракти між власниками готельних підприємств і бюро подорожей, визначити права та обов'язки сторін договірних відносин. Охарактеризувати основні положення Міжнародної конвенції 1973 року щодо спрощення та гармонізації митних процедур (Конвенції Кіото), розкрити її значення для спрощення міжнародних туристичних переміщень. Вивчити особливості укладання двосторонніх договорів у галузі туризму, визначити їхню роль у розвитку міжнародного туристичного співробітництва. Систематизувати основні види двосторонніх угод, що регулюють туристичну діяльність, з'ясувати їхнє призначення та сферу застосування. Розкрити зміст і характерні особливості двосторонніх угод у сфері туризму, визначити їхні істотні положення та механізми реалізації. Класифікувати основні види контрактів у сфері туризму та міжнародних подорожей, охарактеризувати їхні особливості й правове призначення. Дослідити асортимент послуг і товарів туристичного попиту, визначити їхні основні категорії та специфіку реалізації на міжнародному туристичному ринку. Визначити істотні та додаткові умови контрактів	8

		про надання туристичних послуг, проаналізувати особливості їх укладання, виконання й припинення. Опрацювати нормативно-правові засади договору про туристичне обслуговування, охарактеризувати його структуру, основні умови, права та обов'язки сторін.	
6	Організаційно-правове забезпечення туризму та міжнародних подорожей	Розглянути основні підходи до класифікації туризму, визначити критерії поділу та охарактеризувати основні класифікаційні ознаки туристичної діяльності. Дослідити особливості основних видів туризму та подорожей, зокрема курортного, рекреаційного, наукового (конгресового), ділового (комерційного), релігійного й етнічного туризму, визначити їхні характерні риси та специфіку організації. Порівняти організований і неорганізований туризм, з'ясувати їхні особливості, переваги, недоліки та відмінності в організаційно-правовому забезпеченні. Проаналізувати сутність і характерні ознаки інклюзив-туру та пекідж-туру, визначити особливості їх формування, реалізації й правового регулювання. Охарактеризувати правовий статус туристських агентств і туристичних агентів, дослідити нормативно-правові засади їхньої діяльності, права, обов'язки та відповідальність. Визначити основні функції та розкрити роль агента подорожей і туризму в організації, просуванні й реалізації туристичного продукту, з'ясувати особливості його взаємодії з туристами та іншими суб'єктами туристичного ринку. Дослідити значення торгової марки в туристичній діяльності, розглянути особливості її правової охорони, використання та впливу на формування конкурентних переваг туристичного підприємства.	8
7	Спрощення формальностей у сфері туризму і міжнародних подорожей	Розкрити сутність спрощення туристських формальностей і лібералізації міжнародного туризму, визначити їхнє значення для розвитку міжнародних туристичних відносин. Дослідити основні документи міжнародних організацій, спрямовані на спрощення туристських формальностей, з'ясувати особливості їх застосування щодо окремих категорій мандрівників, видів транспорту та типів туристичних договорів. Проаналізувати основні положення Чиказької конвенції про міжнародну цивільну авіацію 1944 року, визначити її роль у спрощенні міжнародних	8

		авіаційних перевезень і туристичних переміщень. Охарактеризувати положення Конвенції про сприяння міжнародному морському судноплавству Міжнародної морської організації 1965 року, розкрити її значення для спрощення формальностей під час міжнародних морських подорожей. Розглянути основні положення Конвенції Кіото Ради митного співробітництва 1973 року, з'ясувати її роль у гармонізації та спрощенні митних процедур під час міжнародних подорожей. Вивчити зміст Міжнародних медико-санітарних правил Всесвітньої організації охорони здоров'я 1951 року, визначити їхнє значення для забезпечення санітарно-епідеміологічної безпеки міжнародних подорожей. Дослідити документи, прийняті під егідою Міжнародної організації праці щодо оплачуваних відпусток, проаналізувати їхній вплив на забезпечення права працівників на відпочинок і розвиток туристичної діяльності. Опрацювати основні положення Заключного акта Наради з безпеки і співробітництва в Європі (Гельсінкі, 1975), визначити його значення для розвитку міжнародних контактів, свободи пересування та туристичного обміну. Проаналізувати положення Єдиного європейського акта 1987 року та проєкту Будапештської конвенції щодо спрощення туристських подорожей, поїздок і перебувань, з'ясувати їхню роль у формуванні сприятливих умов для міжнародного туризму. Охарактеризувати систему страхування міжнародних туристичних послуг, визначити основні види страхового захисту та особливості його правового регулювання. Дослідити особливості страхування туристів та їхнього майна, розкрити основні види страхових ризиків і механізми відшкодування збитків під час міжнародних подорожей. Визначити специфіку страхування ризиків туристичних фірм і агентств, проаналізувати основні види страхового захисту суб'єктів туристичної діяльності та їхнє значення для забезпечення фінансової стабільності підприємств.	
8	Правове регулювання транспортних послуг у туризмі та міжнародних подорожах	Дослідити нормативно-правові засади регулювання перевезень туристів повітряним транспортом, визначити основні міжнародні та національні правові акти, що регламентують авіаційні перевезення. Розкрити сутність договору повітряного	8

		перевезення, охарактеризувати його правову природу, істотні умови, порядок укладання та виконання. Проаналізувати зобов'язання авіаперевізника та пасажира (вантажовідправника), визначити їхні права, обов'язки й особливості відповідальності за порушення умов договору перевезення. Опрацювати міжнародні конвенції з уніфікації правил повітряних перевезень пасажирів і вантажів, з'ясувати їхнє значення для правового регулювання міжнародних авіаційних перевезень. Охарактеризувати правове регулювання послуг морського транспорту у сфері туризму та міжнародних подорожей, визначити особливості здійснення морських перевезень між територіями різних держав. Вивчити поняття торговельного судноплавства, розкрити його сутність, основні функції та значення для організації міжнародних туристичних перевезень. Порівняти нерегулярне (трампове) і регулярне (лінійне) морське торговельне судноплавство, визначити їхні характерні ознаки, особливості організації та правового регулювання. Дослідити класифікацію морських шляхів, охарактеризувати регіональні, міжнародні океанічні та каботажні морські маршрути, визначити особливості їх використання у сфері туризму. З'ясувати правову сутність фрахтування, розглянути його основні форми, умови укладання договорів і зобов'язання сторін. Систематизувати основні види рейсового фрахтування, зокрема фрахтування судна на один рейс, круговий рейс, послідовні односторонні рейси та фрахтування за контрактом, визначити їхні особливості й відмінності. Розглянути правові механізми регулювання перевезень туристів автомобільним транспортом, визначити нормативні вимоги до організації внутрішніх і міжнародних автомобільних перевезень пасажирів. Проаналізувати положення міжнародних конвенцій та угод щодо визначення правового статусу автомагістралей (доріг класів A, B, C, E), правил користування дорожніми знаками й сигналами, міжнародних стандартів дорожніх транспортних засобів і засобів перевезення пасажирів, а також вимог до міжнародних водійських посвідчень та міжнародної страхової карти «Зелена картка». Визначити основні правові форми реалізації	

		послуг залізничного транспорту у сфері туризму та міжнародних подорожей, охарактеризувати особливості організації й нормативно-правового забезпечення міжнародних залізничних перевезень пасажирів.	
9	Особливості цивільно-правової відповідальності суб'єктів туристичної діяльності та порядок розгляду спорів у випадку порушення контракту в галузі туризму	Дослідити міжнародно-правові підстави відповідальності держав за порушення міжнародних договорів і угод про туристський обмін, охарактеризувати можливі санкції та правові наслідки таких порушень. Розкрити зміст принципу добросовісного виконання міжнародних зобов'язань, визначити його значення для забезпечення стабільності міжнародних туристичних відносин. Охарактеризувати особливості матеріальної відповідальності за порушення зобов'язань у сфері туризму, зокрема умови її настання та порядок відшкодування шкоди, що піддається грошовій оцінці. Проаналізувати міжнародно-правові підстави відповідальності держав за протиправні дії їхніх органів, учинені поза межами наданої компетенції (ultra vires), та з'ясувати особливості застосування цього принципу. Опрацювати порядок судового розгляду позовів щодо порушення умов туристичного договору або контракту на міжнародну подорож відповідно до положень Міжнародної конвенції про контракт на подорож 1970 року. Дослідити особливості арбітражного розгляду спорів у сфері туристичної інфраструктури, розкрити сутність міжнародного арбітражу, його правову природу та роль як засобу мирного врегулювання міжнародних спорів. Визначити підстави й межі відповідальності національних туристичних адміністрацій за шкоду, завдану туристу або мандрівнику під час реалізації туру чи виконання контракту на подорож. Розкрити принцип майнової відповідальності юридичної особи за власними зобов'язаннями, з'ясувати особливості визначення майна, на яке може бути звернено стягнення за претензіями. Проаналізувати цивільно-правову відповідальність суб'єктів туристичної діяльності, визначити її підстави, форми, умови настання та правові наслідки порушення договірних зобов'язань перед туристами.	
10	Міжнародно-правові форми координації діяльності держав у	Розкрити роль Організації Об'єднаних Націй у координації міжнародного співробітництва держав і національних туристичних адміністрацій у сфері туризму та міжнародних подорожей.	

	сфері туризму і подорожей	Опрацювати рекомендації Римської конференції ООН з туризму і міжнародних подорожей 1963 року, визначити їхнє значення для розвитку міжнародного туристичного співробітництва. Проаналізувати міжнародно-правові механізми спрощення формальностей у сфері туризму, зокрема паспортно-візових процедур, прикордонного контролю, митного оформлення, а також правил ввезення, вивезення й обміну валюти. Охарактеризувати Всесвітню туристичну організацію як провідну міжнародну інституцію, що координує співробітництво держав у сфері туризму та міжнародних подорожей. Дослідити цілі, основні завдання та організаційну структуру Всесвітньої туристичної організації, визначити повноваження її керівних і функціональних органів. Висвітлити особливості фінансування діяльності Всесвітньої туристичної організації, розглянути зміст її робочої програми та основні напрями оперативної діяльності. Визначити роль і функції регіональних об’єднань та професійних спілок у сфері туризму й міжнародних подорожей, охарактеризувати їхній внесок у розвиток міжнародного та регіонального туристичного співробітництва.	

Критерії оцінювання самостійної роботи студента

Самостійна робота оцінюється за результатами перевірки конспектів, письмових завдань (есе, рефератів), ведення термінологічного словника, виконання тестів та обговорення матеріалу відповідно до таких критеріїв:

5 балів - здобувач у повному обсязі володіє матеріалом, глибоко та всебічно розкриває зміст питань для самостійного опрацювання. Відповіді чітко та стисло законспектовані. Здобувач самостійно й аргументовано викладає матеріал під час обговорення, робить обов'язкові посилання на джерела та використовує як обов’язкову, так і додаткову літературу.

4 бали - здобувач на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, впевнено та обґрунтовано його викладає. У підготовленому конспекті зміст питань розкрито з використанням переважно обов'язкової літератури. Здобувач допускає лише поодинокі несуттєві неточності, які здатний виправити самостійно.

3 бали - здобувач загалом володіє матеріалом та викладає його основний зміст, проте робить це без глибокого всебічного аналізу та аргументації. Матеріал підготовлено без використання всієї необхідної літератури. Здобувач допускає окремі суттєві неточності та помилки під час відповіді.

2 бали - здобувач лише фрагментарно або частково володіє матеріалом, викладає його поверхово, неповно і без належного обґрунтування. Під час обговорення здобувач плутається в базовій термінології, не здатний до самостійної аргументації та потребує навідних питань від викладача.

1 бал - здобувач мінімально володіє навчальним матеріалом. Він не в змозі викласти зміст питань самостійної роботи, не розуміє теоретичного матеріалу та допускає суттєві помилки.

Методи навчання

Викладання засноване на тісній взаємодії між викладачем та здобувачем із використанням інтерактивних методів з тим, щоб допомогти студентам розвивати аналітичні навички, здатність до логічно-обґрунтованої аргументації та розуміння міжнародно-правових аспектів з позицій доктрини та принципу верховенства права. Під час лекційних занять, в основному, використовуються пояснювально-ілюстративний, пізнавально-пошуковий та інтерактивний методи навчання і викладання: пояснення нового матеріалу, що має проблемний характер, у формі повідомлень, дискусій, консультацій, розв'язання ситуативних завдань, із застосуванням новітніх інформаційно- комунікаційних технологій; організація лекції у формі, коли студенти можуть аргументовано висловлювати свої погляди та аналізувати позиції різних країн, демонстрація презентацій, інтерактивних платформ, віртуальних екскурсій до європейських інституцій тощо з тематики лекційного заняття.

Поєднання компетентнісного та інтерактивного підходів становить основу організації та проведення практичних занять з дисципліни. Використовується індивідуальна або групова робота, що передбачає колоквіуми, дебати, розв'язання реальних кейсів, завдань, які вимагають збору, систематизації та аналізу інформації з національних і міжнародних джерел, її міжнародно-правової оцінки. Окрім цього, застосовується метод використання інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема демонстрація презентацій, доповідей, рефератів, есе, колективна робота з нормативною базою.

Система контролю та оцінювання

Форми проведення занять: лекції, практичні заняття. Організація роботи слухачів передбачає понятєво-категоріальний масив з кожної теми, контрольні питання та самостійні завдання, роботу з науковою літературою, а також розв'язання проблемних ситуацій та дослідно-творчих завдань.

Поточний контоль: здійснюється на заняттях через індивідуальне і фронтальне усне опитування, бліц-опитування; письмові самостійні роботи (реферати, есе); ведення термінологічного словника; практичні, індивідуальні та самостійні завдання; розв'язання творчих задач; взаємоконтроль слухачів у парах і групах; самоконтроль тощо. Особливого значення набуває тестова форма контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів.

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;

- контрольні роботи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Формою **підсумкового контролю** є залік.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання індивідуальних завдань.

Критерії оцінювання поточного контролю

5 балів — у повному обсязі володіє навчальним матеріалом конкретної теми, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових завдань, може глибоко та всебічно розкрити зміст теоретичних питань та практичних завдань, доповнює та коментує виступи колег, бере активну участь у обговоренні теоретичних питань практичного заняття, використовуючи при цьому як обов'язкову, так і додаткову літературу, а також без помилок вирішив усі тестові завдання, якщо такі були передбачені.

4 бали – достатньо володіє навчальним матеріалом конкретної теми, достатньо обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових завдань, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.

3 бали – загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових завдань, але без глибокого всебічного аналізу та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.

2 бали – частково володіє навчальним матеріалом. Поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив невелику частину тестових завдань.

1 бал – мінімально володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових завдань, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив лише окремі тестові завдання.

0 балів – зовсім не володіє навчальним матеріалом та не може його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та не в змозі виконати практичні (тестові)завдання. Не вирішив жодного тестового завдання.

Підготовка творчих завдань (есе, презентацій) – 2 бали:

Есе – це самостійна творча робота, де у вільній формі висловлюються особисті думки на тему, передбачену Робочою програмою навчальної дисципліни.

Презентація – це творча самостійно підготовлена мультимедійна робота на визначену тему, передбачену Робочою програмою навчальної дисципліни і

представлена на розгляд під час практичного заняття.

Критерії оцінювання підсумкового контролю

45-50 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили зміст питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу.

41-44 бали отримують студенти, які в цілому розкрили зміст питання, однак не повно і допустили деякі неточності. При цьому не використали на достатньому рівні обов'язкову літературу.

37-40 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки.

34-36 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання.

30-33 бали отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкрили більшість його окремих положень і допустили при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми.

0-29 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (*аудиторна та самостійна робота*)										Кількість балів (екзаменаційна робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2						
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Т1, Т2 ... Т10 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	**Оцінка за шкалою ЄКТС**	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Сутність і структура туризмології.
2. Історія туризмології в контексті історії туризму.
3. Туризмологія у структурі туризмознавства.
4. Туризмологія як наука.
5. Основні концепти туризмології.
6. Туризм як об’єкт теорії.
7. Теоретико-методологічні складові туризмології.
8. Філософія туризму.
9. Географія туризму.
10. Соціологія туризму.
11. Культурологія туризму.
12. Психологія та етика туризму.
13. Педагогіка туризму.
14. Праксеологія туризму.
15. Поняття, зміст і предмет міжнародного туристського права.
16. Туризм як невід'ємна частина всеосяжної системи миру і міжнародної безпеки.
17. Міжнародний туризм і міжнародні організації.
18. Туризм як форма міжнародних економічних відносин.
19. Міжнародне туристське право як галузь міжнародного права, його зміст, предмет і суб'єкти.
20. Основні принципи міжнародного туристського права.
21. Право кожної людини на відпочинок і дозвілля.
22. Свобода пересування та відсутність дискримінації.
23. Сприяння зростанню внутрішнього і міжнародного туризму. Сприяння доступу туристів - громадян своїх країн і іноземців до суспільного надбання відвідуваних місць.
24. Сприяння поведінки туристів взаєморозумінню і дружнім відносинам між народами як на національному, так і на міжнародному рівні.
25. Вільний доступ як усередині, так і за межами своїх країн до місць і окремих районів туристського інтересу.
26. Свобода пересування з урахуванням існуючих правил і обмежень.
27. Джерела міжнародного туристичного права, їх специфіка.
28. Уніфікація норм міжнародного туристичного права.
29. Уніфіковані матеріальні норми в регулюванні міжнародних туристичних відносин.
30. Внесок Міжнародного інституту з уніфікації приватного права (УНІДРУА), Всесвітньої Федерації асоціацій турагентств (УФТАА) і Міжнародної готельної асоціації (МГА) та інших міжнародних туристських організацій в уніфікацію правового регулювання міжнародних туристичних відносин.
31. Регіональні міжнародні договори в галузі туризму.
32. Рада з туризму країн СНД.
33. Основні принципи співпраці держав-учасниць СНД в галузі туризму.
34. Правове становище іноземців при міжнародному пересуванні.
35. Категорії іноземців.
36. Визначення іноземців та осіб без громадянства за внутрішнім правом.

37. Національний режим, режим найбільшого сприяння і спеціальний режим, який встановлюється іноземцям.

38. Правовий статус туриста і міжнародного мандрівника.

39. Визначення понять туризму, туриста, тимчасового відвідувача, екскурсанта і мандрівника.

40. Туристська поїздка і туристське подорож.

41. Правові форми туризму і подорожей в міжнародному спілкуванні.

42. Основні риси міжнародного туризму.

43. Багатосторонні міжнародні договори у сфері туризму і міжнародних подорожей.

44. Міжнародна Конвенція 1970 р. про контракт на подорож.

45. Міжнародна конвенція по контрактам між власниками готельних підприємств і Бюро подорожей 1981 р.

46. Міжнародна конвенція 1973 р. щодо спрощення та гармонізації (узгодження) митних процедур (Конвенція Кіото).

47. Двосторонні договори в галузі туризму.

48. Види регулюючих туризм двосторонніх угод.

49. Зміст і особливості двосторонніх угод.

50. Види контрактів у сфері туризму і міжнародних подорожей.

51. Види послуг і товарів туристського попиту.

52. Основні умови контрактів про надання туристичних послуг.

53. Договір про туристичне обслуговування.

54. Класифікація туризму.

55. Види туризму і подорожей: курортний туризм; рекреаційний туризм; науковий або конгресовий туризм; діловий або комерційний туризм; релігійний туризм; етнічний туризм.

56. Організований і неорганізований туризм.

57. Інклюзів-тур і пекідж-тур.

58. Правовий статус туристських агентств і туристичних агентів.

59. Функції і роль агента подорожей і туризму.

60. Торгова марка в туризмі.

61. Спрощення туристських формальностей і лібералізація туризму.

62. Документи міжнародних організацій з питань спрощення туристських формальностей, що стосуються окремих категорій мандрівників і туристів, видів транспорту або типів туристських угод (контрактів):

63. Чиказька конвенція про міжнародну цивільну авіацію (1944),

64. Конвенція по сприянню міжнародному морському транспорту Міжнародної морської організації (1965),

65. Конвенція Кіото Ради митного співробітництва (1973),

66. Міжнародні медичні правила Всесвітньої організації охорони здоров'я (1951)

67. Документи, прийняті під егідою Міжнародної організації праці, що стосуються оплачуваних відпусток,

68. Заключний акт Конференції з безпеки і співробітництва в Європі (Гельсінкі, 1975),

69. Єдиний європейський акт (1987), проект Будапештської конвенції щодо спрощення туристських подорожей, поїздок і перебувань.

70. Страхування міжнародних туристичних послуг.

71. Страхування туриста і його майна, страхування ризику туристських фірм і агентств.

72. Правове регулювання перевезень туристів повітряним транспортом.

73. Поняття договору повітряного перевезення.

74. 3. Зобов’язання авіаперевізника і пасажира (вантажовідправника).

75. Конвенції з уніфікації деяких правил повітряних перевезень пасажирів і вантажів, що стосуються міжнародних повітряних перевезень

76. Правове регулювання послуг морського транспорту в сфері туризму і міжнародних подорожей між районами держав.

77. Поняття торгового судноплавства.

78. Нерегулярне (трампове) і регулярне (лінійне) морське торговельне судноплавство.

79. Регіональні, морські, міжнародні океанічні і каботажні морські шляхи.

80. Поняття фрахтування.

81. Види рейсового фрахтування: фрахтування судна на рейс, кругової рейс, послідовні односторонні рейси і за контрактом.

82. Правове регулювання перевезень туристів автотранспортом.

83. Визначення міжнародними конвенціями і угодами правового статусу автомагістралей (доріг класу A, B, C, E), правил користування дорожніми знаками і сигналами на автомагістралях, міжнародних стандартів дорожніх транспортних засобів і засобів для перевезення пасажирів, міжнародних форм водійських посвідчень і міжнародна страхова карта (зелена карта).

84. Правові форми реалізації послуг залізничного транспорту в сфері туризму і міжнародних подорожей.

85. Відповідальність держав і санкції до них за порушення міжнародних договорів і угод про туристський обмін.

86. Принцип добросовісного виконання міжнародних зобов'язань.

87. Матеріальна відповідальність у випадках, коли шкода, заподіяна порушенням, піддається реальному вартісному вираженню.

88. Відповідальність за міжнародно-неправомірні дії своїх органів «ultra vires» (поза межами їх компетенції).

89. Судовий порядок розгляду позовів щодо порушення умов туристського договору або контракту на міжнародну подорож у відповідності з умовами Міжнародної конвенції про контракт на подорож 1970 р.

90. Арбітражний розгляд спорів у сфері туристичної інфраструктури. Міжнародний арбітраж як засіб мирного врегулювання суперечок. Його визначення в міжнародному праві.

91. Відповідальність національних туристських адміністрацій за шкоду, завдану туристу або мандрівнику в процесі реалізації туру або контракту на подорож. Принцип відповідальності юридичної особи за своїми зобов'язаннями належним йому майном, на яке може бути звернено стягнення. Об’єкт стягнення за претензіями.

92. Відповідальність суб’єктів туристичної діяльності.

93. Організація Об'єднаних Націй − координатор діяльності держав і національних туристських адміністрацій в галузі туризму і міжнародних подорожей.

94. Рекомендації Римської конференції ООН по туризму і міжнародним подорожам 1963 р.

95. Спрощення митних формальностей, що стосуються: паспортів, віз, інших формальностей і контролю, митниці, процедур ввезення, вивезення та обміну валюти.

96. Всесвітня туристична організація (ВТО).

97. Цілі і завдання, структура.

98. Фінансування, робоча програма і оперативна діяльність.

99. Регіональні об'єднання та спілки в області туризму та міжнародних подорожей.

Зарахування результатів неформальної освіти

Індивідуальна траєкторія здобувача вищої освіти у процесі вивченні навчальної дисципліни також реалізується через участь у неформальній/інформальній освіті. Зарахування результатів неформальної освіти здійснюється на основі Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти - https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity

Додатково 3 бали здобувач може отримати за проходження одного з онлайн-курсів на освітніх платформах, зокрема наступних:

· *Introduction to International Tourism and Travel Law (UNWTO Tourism Academy та IE University): https://www.unwto-tourismacademy.ie.edu/product/get-certified-introduction-to-international-tourism-and-travel-law*

· *Law for Tourism (University of Milano-Bicocca): https://elearning.unimib.it/course/info.php?id=61090*

· *Online Course on Tourism Legislation (European Institute of Tourism): https://istitutoeuropeodelturismo.it/en/corsi-turismo-iet/corso-online-di-legislazione-turistica/*

· *Створення ефективних DMO для туристичного розвитку територій (освітня платформа ВУМ online): https://vumonline.ua/courses/*

· *Правове регулювання туристичної діяльності (Одеський національний університет імені І. І. Мечникова): https://www.dspace.onu.edu.ua/handle/123456789/44513*

· *Правове регулювання туристичної діяльності (Львівський національний університет імені Івана Франка): https://geography.lnu.edu.ua/course/pravove-rehuliuvannia-turystychnoi-diial-nosti*

· *Основи державно-правового регулювання туризму (Київський національний університет імені Тараса Шевченка): https://infopacket.knu.ua/SubjectInfo?subjectID=152795*

Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 № 324/95-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text.

2. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29.06.2004 № 1906-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text.
4. Закон України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 № 1023-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text.
5. Закон України «Про страхування» від 18.11.2021 № 1909-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text.
6. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text.
7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text.
8. Закон України «Про транспорт» від 10.11.1994 № 232/94-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-%D0%B2%D1%80#Text.
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 991 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-2015-%D0%BF#Text.
10. European Parliament and Council. Directive (EU) 2015/2302 on Package Travel and Linked Travel Arrangements. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32015L2302.
11. Convention on International Civil Aviation (Chicago Convention). 1944. URL: https://www.icao.int/secretariat/legal/Pages/TreatyCollection.aspx.
12. Convention for the Unification of Certain Rules for International Carriage by Air (Montreal Convention). 1999. URL: https://www.icao.int/secretariat/legal/Pages/TreatyCollection.aspx.
13. Convention on the Contract for the International Carriage of Passengers and Luggage by Road (CVR). 1973. URL: https://unece.org/transport/areas-of-work/transport-law.
14. Convention concerning International Carriage by Rail (COTIF). URL: https://otif.org/en/?page_id=172.
15. United Nations. Convention on the Rights of Persons with Disabilities. 2006. URL: https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-persons-disabilities.
16. European Parliament and Council. Directive (EU) 2015/2302 on Package Travel and Linked Travel Arrangements. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32015L2302.
17. UN Tourism. International Code for the Protection of Tourists. 2021. URL: https://www.untourism.int/international-code-for-the-protection-of-tourists.
18. UN Tourism. Global Code of Ethics for Tourism. URL: https://www.untourism.int/global-code-ethics-tourism.

Основна:

1. Гетьманенко А. О. Правове регулювання туристичної діяльності: методичні рекомендації до курсу для здобувачів спеціальності J3 «Туризм та рекреація». Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова, 2026. 26 с. URL: https://dspace.onu.edu.ua/items/e989c6f2-3df0-436b-b4e5-bfff7a37008e.
2. Домбровська С. М., Помаза-Пономаренко А. Л., Рибальченко Н. П. Туризм і право на нього в контексті гарантування безпеки: монографія. Харків: «Діса плюс», 2022. 272 с.
3. Король О. Д., Скутар Т. Д., Аніпко Н. П., Руденко О. В. (уклад.). Правове регулювання туристичної діяльності: навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2022. 231 с. URL: https://search.nbuv.gov.ua/cgi-

bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21CNR=20&S21COLORTERMS=0&S21FMT=JwU_B&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=U%3D&S21REF=10&S21STN=1&S21STR=%D0%A5819%284%D0%A3%D0%9A%D0%A0%29135.81+%D1%8F73.

4. Опанасюк Н. А., Охріменко А. Г., Попович С. І. Правове регулювання туристичної діяльності в контексті реформування законодавства України про туризм. ScienceRise: Juridical Science. 2021. № 3. С. 9–17. URL: https://journals.uran.ua/sr_law/article/view/238875.

5. Опанасюк Н. А., Попович С. І. Правове регулювання туризму: зарубіжний досвід для України. Часопис Київського університету права. 2022. № 1. С. 161–164. URL: https://chasprava.com.ua/index.php/journal/article/view/1461.

6. UN Tourism. International Code for the Protection of Tourists. 2021. URL: https://www.untourism.int/international-code-for-the-protection-of-tourists.

7. Vlahušić J. Governing Global Travel: Public International Law, Ethics and Tourism. InterEULawEast. 2026. Vol. 13, No. 1. P. 67–98. URL: https://doi.org/10.22598/iele.2026.13.1.4.

Додаткова:

1. Влащенко Н. М. Забезпечення розвитку соціального туризму в Україні. Бізнес Інформ. 2019. № 3. С. 155-161.

2. Гайворонська І. В. Сучасні тенденції та новітні тренди розвитку туризму. Причорноморські економічні студії. 2019. Вип. 37. С. 126-132.

3. Андрусів У. Б., Забзалюк Д. Є. Відповідальність учасників туристичних відносин за порушення грошових зобов'язань. Часопис Київського університету права. 2022. № 1. С. 141–145. URL: https://chasprava.com.ua/index.php/journal/article/view/810.

4. Брусільцева Г.М., Зима О.Г. Правове регулювання туристичної діяльності [Електронний ресурс] : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 214 с. URL: http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22468

5. Моца А. А. Особливості правового регулювання туристичної діяльності в умовах воєнного стану в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2023. Вип. 78, ч. 1. URL: https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/286458.

6. Опанасюк Н. А., Мельник І. Норми туристичного права України: поняття, ознаки та структура. Часопис Київського університету права. 2020. № 2. URL: https://chasprava.com.ua/index.php/journal/article/view/382.

7. Правове регулювання туристичного збору: окремі проблеми. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2022. URL: https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/245264.

8. European Commission. Tourism: European Union Policies and Initiatives. URL: https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/tourism_en.

9. Google Scholar. International Tourism Law: наукові публікації за 2020–2026 роки. URL: https://scholar.google.com/scholar?q=international+tourism+law&as_ylo=2020&as_yhi=2026.

10. Google Scholar. Legal Regulation of Tourism in Ukraine: наукові публікації за 2020–2026 роки. URL: https://scholar.google.com/scholar?q=legal+regulation+of+tourism+Ukraine&as_ylo=2020&as_yhi=2026.

11. Google Scholar. Package Travel Directive and Consumer Protection: наукові публікації за 2020–2026 роки. URL: https://scholar.google.com/scholar?q=package+travel+directive+consumer+protection&as_ylo=2020&as_yhi=2026.

12. OECD. Tourism: Policy and International Trends. URL: https://www.oecd.org/cfe/tourism/.

13. UN Tourism. Global Code of Ethics for Tourism. URL: https://www.untourism.int/global-code-ethics-tourism.
14. UN Tourism. International Tourism Highlights. 2024 Edition. Madrid: UN Tourism, 2024. URL: https://www.untourism.int/publications.
15. UN Tourism. World Tourism Barometer. Випуски 2020–2026 років. URL: https://www.untourism.int/.
16. UNCITRAL. Publications on International Commercial Law and Dispute Resolution. URL: https://uncitral.un.org/en/library/publications.

Інформаційні ресурси:

1. База даних законодавства Європейського Союзу EUR-Lex. URL: https://eur-lex.europa.eu/
2. База міжнародних договорів Організації Об'єднаних Націй (United Nations Treaty Collection). URL: https://treaties.un.org/
3. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/
4. Всесвітня туристична організація ООН (UN Tourism). URL: https://www.unwto.org/
5. Довідник наукових журналів відкритого доступу DOAJ. URL: https://doaj.org/
6. Електронна бібліотека туристичної літератури Tourlib. URL: https://tourlib.net/
7. Електронний репозитарій Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця. URL: https://repository.hneu.edu.ua/
8. Європейський Союз. Your Europe: права споживачів туристичних послуг. URL: https://europa.eu/youreurope/citizens/travel/holidays/package-travel/index_en.htm
9. Закон України «Про захист прав споживачів». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12
10. Закон України «Про міжнародне приватне право». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15
11. Закон України «Про туризм». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80
12. Міжнародна організація цивільної авіації (ICAO). URL: https://www.icao.int/
13. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: https://www.nbuv.gov.ua/
14. Організація Об'єднаних Націй (ООН). URL: https://www.un.org/
15. Офіційне представництво Президента України. URL: http://www.president.gov.ua
16. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: http://rada.gov.ua/
17. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: http://www.kmu.gov.ua
18. Пошукова система наукових публікацій Crossref. URL: https://search.crossref.org/
19. Пошукова система наукових публікацій Google Scholar. URL: https://scholar.google.com/
20. Сайт Всеукраїнської Федерації роботодавців у сфері туризму України. . URL: http://frtu.org.ua/uk/
21. Світова організація торгівлі (WTO). URL: https://www.wto.org/
22. Цивільний кодекс України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15
23. Цифровий репозиторій ХНУМГ ім. О.М.Бекетова. URL: http://eprints.kname.edu.ua/

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано такими документами ЧНУ:

- «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/
- «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ можуть визначатися викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.